

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
İNSAN VE TOPLUMBİLİMLERİ FAKÜLTESİ

TARİH
(2019 - 2020) Ders Bilgi Formu

Ders Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	AKTS	Z / S
Yeniçağ Osmanlı Tarihi Araştırmaları	TAR319	5	3 + 0	5,0	Seçmeli
Birim Bölüm	Tarih - Lisans (Yüz yüze)				
Amaç	Bu dersin temel amacı, öğrencileri 15. yüzyılın ikinci yarısından 18. yüzyılın sonlarına kadar olan Yeniçağ döneminde Osmanlı İmparatorluğu'nu akademik bir bakış açısıyla incelemeye ve araştırma yöntemlerini uygulamalı olarak öğrenmeye teşvik etmektir. Derste, Osmanlı siyasi kurumlarının işleyişi, sosyo-ekonomik yapılar, kültürel hayat ve imparatorluğun diğer devletlerle olan ilişkileri ele alınarak kapsamlı bir tarihsel perspektif kazandırılması hedeflenir. Özgün araştırma yapabilmeleri için öğrencilere arşiv belgeleri, kronikler ve modern akademik çalışmalar gibi birincil ve ikincil kaynaklar tanıtılacak ve bunları eleştirel bir gözle analiz etme becerisi kazandırılacaktır. Aynı zamanda, Osmanlı tarih yazımındaki farklı ekol ve yorumlar tartışılarak, öğrencilerin olayları çok yönlü değerlendirme kapasiteleri geliştirilecektir. Nihai hedef, öğrencilerin belirli bir araştırma sorusu etrafında, akademik normlara uygun, bilimsel bir tarih metni üretebilme yeterliliğine ulaşmalarını sağlamaktır.				
Ders İçeriği	Bu ders, lisans seviyesindeki öğrencilere Yeniçağ Osmanlı tarihini (yaklaşık 1453-1789) akademik bir perspektifle araştırma becerisi kazandırmayı hedefler ve derste ilk olarak, Osmanlı tarih yazımının evrimi, Batı merkezli yaklaşımların eleştirisi ve yerli kaynaklara dayalı modern eğilimler detaylı bir şekilde incelenerek sağlam bir teorik alt yapı inşa edilir. Ardından, öğrencilerin birincil kaynaklara erişim yollarını öğrenmeleri için Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nin tasnif sistemleri, katalogların kullanımı ve dijitalleştirilmiş kaynakların çevrimiçi veri tabanları üzerinden nasıl tarandığı uygulamalı olarak gösterilir. Osmanlı paleografyasına giriş yapılarak, 'siyaka', 'divani' ve 'rika' gibi temel yazı çeşitleri tanıtılır ve bu yazı türlerinin okunmasındaki zorluklar ile çözüm yolları, orijinal belge örnekleri (berat, ferman, mühimme defteri kaydı gibi) üzerinden adım adım öğretilir. Kroniklerin (örneğin Aşıkpaşazade, Neşri, Solakzade) nasıl eleştirel bir bakışla okunması gerektiği, yazarlarının kimlikleri, yazılma amaçları ve olaylara yaklaşımları bağlamında tartışmaya açılır ve seyahatnamelerin (Busbecq gibi) Osmanlı toplumu hakkında nasıl bir bakış sunduğu değerlendirilir. Dersin ana teması olarak, merkezi otorite ile taşra yönetimi arasındaki ilişki, tımar sisteminin işleyişi, âyanlık kurumunun yükselişi ve bu süreçte yaşanan dönüşümler, kanunnameler ve şer'iyye sicilleri gibi kaynaklar ışığında irdelenir. Ekonomik tarih araştırmaları için şehir tarihi çalışmalarında sıklıkla kullanılan avarız defterleri, mukataa kayıtları ve narh defterlerinin nasıl analiz edileceği örneklerle açıklanır ve sosyal tarih perspektifi kazandırmak amacıyla, toplumun farklı katmanlarındaki bireylerin gündelik yaşamları, aile yapıları ve sosyal hareketlilikleri, vaka kayıtları ve tereke defterleri üzerinden yorumlanır. Öğrencilerin belirli bir araştırma sorusu geliştirmeleri teşvik edilir ve bu soruyu cevaplamak için gereken kaynak taraması, literatür değerlendirmesi ve hipotez oluşturma süreçleri birebir danışmanlık yoluyla şekillendirilir. Araştırma etiği, intihalden kaçınma ve akademik dürüstlük ilkeleri vurgulanarak, alıntı yapma ve kaynak gösterme kuralları (Chicago veya APA stili) Osmanlı tarihi çalışmalarına özgü örneklerle öğretilir. Seminer formatında işlenen dersin her haftasında, öğrencilerden seçtikleri bir birincil kaynağı (bir belge veya bir kronik pasajı) çözümleyerek sunmaları ve bu sunum üzerinden sınıf içi tartışma yürütmeleri beklenir. Dönem sonunda ise, öğrencilerin derste edindikleri tüm bilgi ve becerileri sentezleyerek, yaklaşık 20-25 sayfalık, özgün bir araştırma makalesi (term paper) yazmaları istenir ve bu makale, araştırma sorusunun netliği, kaynak kullanımındaki yetkinlik, analizin derinliği ve akademik yazım kurallarına uygunluk kriterlerine göre değerlendirilir. Celali İsyanları, Kadıların rolü, İstanbul'un işesi gibi somut örnek olaylar üzerinden tarih yazımındaki farklı yorumlar karşılaştırılır ve nihayetinde bu ders, öğrenciyi sadece bir tarih okuyucusu olmaktan çıkarıp, eleştirel düşünebilen, arşiv malzemesine hâkim ve akademik üretim yapabilen bir araştırmacı adayı haline getirmeyi amaçlar.				

	KAYNAKLAR, ., Anonim - Tevârîh-i Âl-i Osmân, Âşıkpaşazâde - Tevârîh-i Âl-i Osmân, Aziz Mahmud Hüdayi - Vakiât, Gelibolulu Mustafa Âli - Kühûl'-Ahbâr, Hasan Beyzâde - Hasan Beyzâde Tarihi, Hezarfen Hüseyin Efendi - Tenkihü't-Tevârîh, Hoca Sâdeddin Efendi - Tâcü't-Tevârîh, İbrahim Peçevî - Peçevî Tarihi, İdris-i Bitlisi - Heşt Behişt, Kâtip Çelebi - Fezkeke, Kâtip Çelebi - Tuhfetü'l-Kibar fî Esfârî'l-Bihâr, Koçi Bey - Koçi Bey Risalesi, Lütfî Paşa - Âsafnâme, Mustafa Naîmâ - Târih-i Naîmâ, Mustafa Selânîkî - Târih-i Selânîkî, Nişancı Mehmed Paşa - Târih-i Nişancı, Oruç Bey - Tevârîh-i Âl-i Osmân, Silahdar Fındıklılı Mehmed Ağa - Silahdar Tarihi, Solakzâde Mehmed Hemdemî - Solakzâde Tarihi, Şehrizade Mehmed Said Efendi - Tarih-i Saîd Efendi, Tâcîzâde Cafer Çelebi - Mahrûse-i İstanbul Fetihnâmesi, Topçular Kâtibi Abdülkadir Efendi - Topçular Kâtibi Tarihi, Tursun Bey - Târih-i Ebû'l-Feth, Uzunçarşılı İbrahim Hakkı - Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı, Vecihî Hüseyin Efendi - Târih-i Vecihî, Yazıcıoğlu Ali - Tevârîh-i Âl-i Osmân, Yusuf Nâbî - Tuhfetü'l-Harameyn, Zeyrekzâde Mehmed Emin Efendi - Cevâhirü'l-Menâkıb, Zinkeisen, Johann Wilhelm - Geschichte des Osmanischen Reiches in Europa, ., ÇALIŞMA ESERLER, ., Âgoston, Gábor - Guns for the Sultan Military Power and the Weapons Industry in the Ottoman Empire, Aksan, Virginia H - The Early Modern Ottomans Remapping the Empire (Ortak Editör), Artuk, İbrahim - Osmanlı Sikkeleri Tarihi, Barkey, Karen - Bandits and Bureaucrats The Ottoman Route to State Centralization, Busbecq, Ogier Ghiselin de - Turkish Letters, Darling, Linda T - Revenue-Raising and Legitimacy in Early Ottoman History, Douglass, Paul E - The Ottomans and the West The Early Modern World, Faroqhi, Suraiya - Osmanlı Dünyasında Üretim, Ticaret ve Kentler, Faroqhi, Suraiya - Osmanlı Tarihi Nasıl İncelenir?, Faroqhi, Suraiya - The Ottoman Empire and the World Around It, Fleischer, Cornell H - Bureaucrat and Intellectual in the Ottoman Empire The Historian Mustafa Âli, Gibb, H A R - Islamic Society and the West, Goffman, Daniel - The Ottoman Empire and Early Modern Europe, Göçek, Fatma Müge - East Encounters West France and the Ottoman Empire in the Eighteenth Century, Hathaway, Jane - The Arab Lands under Ottoman Rule 1516-1800, İnalçık, Halil - Fatih Devri Üzerinde Tetkikler ve Vesikalar, İnalçık, Halil - Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600), İnalçık, Halil - Tanzimat ve Bulgar Meselesi, İslamoğlu-Inan, Huri - State and Peasant in the Ottoman Empire Agrarian Law and Peasant Society, İslamoğlu, Huri - Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Köylü, Kafadar, Cemal - Between Two Worlds The Construction of the Ottoman State, Kafadar, Cemal - İki Dünya Arasında Osmanlı Devletinin Kuruluşu, Kunt, Metin - The Sultan's Servants The Transformation of Ottoman Provincial Government, 1550–1650, Kütükoğlu, Mübahat S - Osmanlı-İngiliz İktisâdî Münâsebetleri (1580-1838), Mantran, Robert - İstanbul dans la seconde moitié du XlIle siècle, Necipoğlu, Gülru - Architecture, Ceremonial, and Power The Topkapı Palace in the Fifteenth and Sixteenth Centuries, Özbaran, Salih - Bir Osmanlı Kimliği Portekizli Bir Casus Olan Antonio'nun Kitabı, Özbaran, Salih - Yemen'den Basra'ya Osmanlı Arşiv Belgelerinde, Pamuk, Şevket - Osmanlı Ekonomisi ve Dünya Kapitalizmi, Peirce, Leslie P - The Imperial Harem Women and Sovereignty in the Ottoman Empire, Sahillioğlu, Halil - Kuruluş Yüzyıllarında Osmanlı Para Tarihi, Sakaoğlu, Necdet - Osmanlı Türk Eğitim Tarihi, Shaw, Stanford J - History of the Ottoman Empire and Modern Turkey Volume 1 Empire of the Gazis, Tezcan, Baki - The Second Ottoman Empire Political and Social Transformation in the Early Modern World, Woodhead, Christine - Süleyman the Magnificent and His Age The Ottoman Empire in the Early Modern World (Metin Kunt ile Editör), Zifi, Madeline C - The Politics of Piety The Ottoman Ulema in the Postclassical Age (1600-1800), Zinkeisen, Johann Wilhelm - Geschichte des Osmanischen Reiches in Europa, Zinkeisen, Johann Wilhelm - Osmanlı İmparatorluğu Tarihi, ., KENDİ ÇALIŞMALARIM, .
--	--

Hafta	Konu
1	Yeniçağ Osmanlı Tarihi Araştırmalarına Giriş Ve Temel Kavramlar
2	Osmanlı Tarih yazmında Yeniçağ Dönemi Ve Ana Kaynak Türleri
3	Osmanlı Paleografyasına Giriş Ve Arşiv Belgelerini Okuma Yöntemleri
4	Divanî Ve Rika Yazları Üzerine Uygulamalı Çalışmalar
5	Birincil Kaynak Olarak Osmanlı Kronikleri Ve Tarih Yazıcılığı
6	Mühimme Defterleri Analizi Ve Örnek Olay İncelemeleri
7	Şer'iyye Sicillerinin Toplumsal Tarih Araştırmalarında Kullanımı
8	Ara Sınav
9	Osmanlı Mali Kayıtları Ve Ekonomik Tarih Araştırmaları
10	Vakıf Kayıtları Ve Sosyal Hayatın İncelenmesi
11	Osmanlı Taşra Yönetimi Ve Âyanlık Kurumu Üzerine Araştırmalar
12	Osmanlı'da Toplum Ve Ekonomi Üzerine Öğrenci Sunumları
13	Osmanlı Diplomasi Tarihi Ve Uluslararası İlişkiler Kaynakları
14	Yeniçağ Osmanlı Tarihinde Güncel Tartışmalar Ve Araştırma Projeleri
15	Dönem Sonu Mükalesi Taslaklarının Değerlendirilmesi
16	Yarıyl Sonu Sınavı

Program Çıktıları	
1	Tarihsel olayları bilimsel yöntemlerle inceleme, yorumlama ve analiz etme becerisi kazanır.
2	Birincil ve ikincil kaynakları eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirir.
3	Ulusal tarih bilgisini evrensel tarih perspektifiyle ilişkilendirir.
4	Kültürel mirasın korunması ve toplumla paylaşılması konusunda duyarlılık gösterir.
5	Tarih disiplininde akademik araştırma yapma, rapor hazırlama ve bilimsel yazı yazma becerisi kazanır.
6	Farklı dönem ve medeniyetleri karşılaştırarak tarihsel süreçleri çok boyutlu değerlendirir.
7	Yabancı dil ve dijital araçları kullanarak tarih alanında bilgiye erişir ve paylaşır.
8	Tarihsel bilgi ve birikimini eğitim, kültür, arşiv ve medya gibi alanlarda uygulayabilir.
9	Eleştirel düşünme, problem çözmeye ve bağımsız karar verme becerisi geliştirir.
10	Etik değerlere bağlı, toplumsal sorumluluk bilinci yüksek, mesleki ve akademik dürüstlüğe sahip bireyler yetiştirir.

Ders Öğrenme Çıktısı - Program Çıktıları (1 -5 Puan Aralığı)

Ders Öğrenme Çıktısı	PÇ 1	PÇ 2	PÇ 3	PÇ 4	PÇ 5	PÇ 6	PÇ 7	PÇ 8	PÇ 9	PÇ 10
Ortalama Değer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

<https://ebs.bilecik.edu.tr/pdf/dersbilgigetir/232296>